

בכל מקום. דיתבי רבי יהודה ורבי יוסי ורבי שמעון, ויתבי יהודה בן גרים גביהו. פתח רבי יהודה ואמר, כמה נאים מעשיהם של אומה זו, תקנו שווקים, תקנו גשרים, תקנו מרחצאות. רבי יוסי שתק. נענה רבי שמעון [בן יוחאי] ואמר, כל מה שתקנו לא תקנו אלא לצורך עצמן, תקנו שווקים להושיב בהם זונות, מרחצאות לערן בהם עצמן, גשרים

בן גרים. בן גל וגילת סוס:
 של לומה זו. רומיים:
 שווקים. קלל מושב שווקי
 עירום וסולומיס:

עין איה

היא בודאי מתחלפת לפי חילופי הדיעות. ולפי אותה ההבדלה הגדולה שבין קודש לחול ושכין ישראל לעמים, כן גדולה היא הבדלת המטרה של כנסת ישראל ביחס לתיקון חברת מין האדם שהיא עורגת אליה, לאותה המטרה שהציג לפניו עם כרומיים. מוכן הדבר שלפי התחלפות המטרה מוכרחים ג"כ הרבה מעשים וסדרים להתחלק. אבל בכל זה נפגשים ג"כ דברים מתאימים בפועל שבין להמטרה הגסה הראויה להיות מצוירת אצל הרומים, בין להמטרה העליונה והקדושה של כנסת ישראל, הדברים הללו הם תיקונים נאים וטובים. ומי שפוגש תמיד צד ההשויה המעשית, ולוקח את הטוב ומשתמש בו לטובה ונהנה ממנו, ומשכחו אפילו כשכא ממקור שהוא לפני עצמו גם ומחר מהמטרה הנכבדה הראויה להיות נחקקת על לבבה של ממלכת כהנים וגוי קדוש, הוא יכול להיות ראש המרברים בכל מקום. ועם כל הקורבה שלו לקדושה, ועם כל הדבקות בחורה וקדושתן של ישראל, יהיה יכול לפנות בלבבו מקום גם לכל הטוב הנפגש, אפילו מאומה הרשעה והיא. וכאשר התנאים הראשיים במעמד החברה האנושית הוא חילוף הקנינים כדי שיוכל הכלל כולו להסתייע איש באחיו ע"י חילוף העבודות, וצירוף הרחוקים במקום כדי שיהיו יכולים לאחד כחות רחוקים ממקומות מפוררים, כדי להשלים את התיקון התברוחי בכל צדדיו, ועל כולם היא שמירת הבריאות של כל פרט כדי שימצאו כחות עובדים פועלים. השווקים, המה ליסוד החילוף של הקנינים. הגשרים, ליסוד התקרבות הרחוקים. המרחצאות, לתיקון הבריאות, שהטהרה היא היסוד העיקרי שלהם. ואלה המעשים הנאים, לאיוה מטרה שיעשו, הם מתאימים עם המטרה היותר רוממה.

רסא. נענה ר"ש ב"י ואמר, כל מה שתקנו לא תקנו אלא לצורך עצמן, תקנו שווקים להושיב בהם זונות, מרחצאות לערן בהם עצמן, גשרים לטול מהם מכסים. מתאתו של רשב"י על כח הרע הפועל, אפילו בהיותו פושט טלפיו ומתכסה בלבוש הטוב והחסד, היא חזקה כ"כ עד שהוא חוזר לסוף הפעולה בעצמה, לברר שכל מה שיוצא מן הרשעה, לא זו בלבד שיש עמו צדדים של הפסד המתלויים עמו מצד היסוד המשחת שבעיקר רעיון הטוב, שאו היה להוגה דיעות כעין משעול צר מאין לנטות ימין ושמאל, כ"א עצם הפעולות בעצמן הנן רחוקות מכל מטרה טובה, אפילו אותה הגלויה לפום ריהטא, כי יסוד הרשע מהפך הכל לרועץ, רק לטובת עצמו ולהרע לכלל החברה האנושית, כ"א יוסיפו עוד מועקה על הלחץ הקדום מתגרת יד העול הכבד של ממשלת העריצות שלהם. ע"כ אמר כיון שאין שום מבט של צדק, של חסד אלהי, שולט בלב האומה הרשעה הזאת, באופן שיקח לבבה אותו הדרך הטוב של אהבת הבריות באמת, שהרי אין להם בעולמם כ"א אהבת עצמם לרדד את כל העולם כולו תחת רגלם, כדי שיוכלו להגיע לתאוותיהם השפלות בכל מלא נפשם הבהמית, א"כ מה יוכל הכלל לקנות מתפעולות. ע"כ לא יקלעו הפעולות אפי' את מטרותן הקרובה, כי תקנו שווקים, שהמטרה הקרובה של הרחבת המסחר היא הרבות הרכוש והעושר בחברה. והם עם נטייתם הרעה עשו להם מטרה להושיב בהם זונות, שההפסד הכללי הוה ירושש את החברה הרבה יותר ממה שיוכלו כל השווקים להעשירה, "כי בעד אשה זונה עד ככר לחם"², "ורועה זונות יאבד הון"³. א"כ לא ישיג הכלל משורש הרע שום טובה אפילו קלה, רק רע והפסד חמרי ורוחני. וע"פ המטרה הזאת אין לשווקים יחס ישיר עם הגשרים שיש בהם ענין חברותי, כ"א עם המרחצאות, אבל באופן מקולקל, כי לא על הנקיון והטהרה נוסד המרחץ הרומי, היוצא מנטיה של נפש בהמית ונמוכה, כ"א לשם רדיפת עידונים גסים ופחותים, שלא הבריאות מגמתם כ"א העירוי, שמחזיר את המתעדרנים לסוף לתשושים ומפונקים, רחוקים מכל עבודה וריקים מכל גבורה אפילו חמרית, וק"ו שהם מתרחקים מכל תכלית שהיא באמת נשאה כ"א הם הורסים אותה. וגשרים שתקנו, לא יחברו את הרחוקים כדי להיטיב את מצב הכלכלה הכללית של כללות המשפחה האנושית, כ"א הם תקנום לטול מהם מכסים כדי להתמלא המה מפסולתם של העמים הרבים שינהרו אליהם, ולרוששם ע"י המכסים הרבים, עד שהקיבוץ הנמשך מהגשרים, לא יהיה בו טוב כללי, כ"א

רס. רבי יוסי שתק. כשהולכת פעולה טובה ממקור שאינו הגון, אז אפילו אם לא נוכל להכחיש את הטוב היוצא מהפעולה, מ"מ הננו תמיד שרויים בפחד, שלא יתגבר הצד הרע של הנטיה הפנימית ויביא שואה ורעה הרבה יותר מהטוב היוצא ע"י הפעולה הטובה. ע"כ א"א למחות על הטוב והתועלת, אבל אי אפשר ג"כ לשמח, במה שהוא נעשה ע"י אותו הכח שמצד עצמו הוא כולו רע ועומד להשתות תבל ומלואה. ע"כ יסערו גלי הלב, ורגש ההכרה אל הטוב מעבר מזה עם הרגש של החזיון על כלל הרשעה שמתחזקת בכ"ז זקא ע"י הטוב המורגש החיצוני מעבר מזה, [רגשות אלון] הנם נלחמים זה עם זה, עד שהלב נדחק ואי אפשר לו לדבר דבר, ע"כ ר"י שתק.

רסא. 1. ב"ר סה, א. 2. משלי, כו. 3. שם כט, ג.

ר' יצחק בר זעירי ואמרי לה אמר רבי שמעון בן גזירא, מאי קרא (שה"ש א) "אם לא תרעו לך היפה בנשים צאו לך בעקבי הצאן וגו'" ואמרינן גריוס הממושכנים על הרועים. שמע מינה אף על לשון הרע [גמני] קאמר שמע מינה. ואמאי קרו ליה ראש המדברים חזוקן ורעי בזכותו את גדיותין מינוקות שלך שלא יתפשו על תשכנות הרועים רועי הדור ופננסיו: ש"מ אף על לשון הרע. ולא פליג במעשר דהא קאמר זכא שהם לוכדים דברים שאינם מתוקנים:

אם לא תרעו לך. לשתור זכותי לך ונקטי רחמים זכות עקבי הצאן אבות ארשונים שהיו רגלי הצאן

רנט. ואמאי קרו ליה ראש המדברים בכל מקום, דיתבי רשי ורשי ורשי, ויתבי יהודה כ"ג נבייהו. פתח ר"י ואמר כמה נאים מעשיהם של אומה זו, תקנו שווקים, תקנו גשרים, תקנו מרחצאות. המטרה של תיקון החברה האנושית

ליוטול מהם מכסוים. הלך יהודה בן גרים וספר (דברים) [דבריהם] ונשמעו למלכות. אמרו יהודה שעולה ותעלה. יוסי ששתק ויגלה לצפורי. שמעון שגינה יהרג. אול הוא

וסיפר דכיהס. לתלמודהס אז ללכיו וחזו ולא להשמיעס למלכות וכשמעו על ידו למלכות: יתעלה. לכוות ראש המדברים:

עין איה

טובה של ערמה להם, ורעה לעולם, ופחת מוחש לפיתוח המסחר באופן הגון ע"י אותו הערוב של המכסים שיבלע חיל גדול, יותר ויותר הרבה מהתועלת הנמשכת מהגשרים. א"כ אין מקום לשתיקה, כי אין כאן רציצת מחשבות, כ"א מחאה כללית על הרשעה כולה לכל צדדיה וגונויה, ולא יועילו כלל לעומתה אותם המסוות הקלושים שהתרבות הכוזבת מתגלה בהם לעין הרואה, וגילה ד' את פני הלוט על כל העמים⁴.

מסן כס